

OBSAH:

OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ:
Infózákón a prezidentovo veto
Ondrej Dostál

EKONOMIKA:
Odvody ako problém
Peter Gonda

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE:
Nečisté praktiky v envirofonde
Dušan Sloboda

EURÓPSKA ÚNIA:
Daňová konkurencia a EÚ
Daniel J. Mitchell

GLOSA:
Ide o sociálny cit
Radovan Kazda

ODVODY AKO PROBLÉM Peter Gonda

"Niet pochýb, že máme vysoké odvody", uznala Iveta Radičová po svojom nástupe na post ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny. Má pravdu, nielen preto, že sociálne odvody na Slovensku patria k najvyšším v OECD. Ako "ľadová sprcha" však pôsobia jej ďalšie slová, že "...ich znižovanie nie je jediným z nástrojov politiky zamestnanosti. Poznám tucet iných nástrojov, z ktorých minimálne päť má vyšší efekt a s priamejším merateľným výstupom, ako je znižovanie odvodov. Nevnímam to ako niečo, čo by v krátkom horizonte riešilo problém zamestnanosti, ale skôr ako niečo nepriechodné v tomto období". Pochybnosť o "iných nástrojoch" a ich "vyššom efekte" nechajme teraz bokom. Hlavným odkazom však je, že ani najreformnejšia slovenská vláda sa neodhodlá k reforme sociálnych odvodov.

Vláda rezignovala na čo i len pokus o riešenie tohto závažného celospoločenského problému. Verbálna rezignácia prekvapuje v situácii, keď po viacerých ekonómoch a podnikateľoch, volajúcich po zásadnej reforme odvodov, odporučili ich znižovanie Slovensku Svetová banka a OECD a prihlásili sa k nemu aj relevantní vládni politici. O symbolickom znížení uvažoval Ľudovít Kaník a so zásadnejšími návrhmi vyšiel po rokoch ich odmietania Ivan Mikloš.

Nenaštartovanie reformy odvodov dokumentuje nezníženie odvodovej záťaže občanov. Vláda síce nepatrne znížila sadzby odvodov do objemovo menších fondov (poistenia v nezamestnanosti a nemocenského poistenia), zvýšila však vymeriavacie základy, z ktorých platíme odvody do najväčších fondov (dôchodkových a zdravotných).

Povinné odvody (i keď v dôchodkovom systéme aj na súkromné sporenie) tak dnes spolu predstavujú až 48,6 % vymeriavacieho základu (najčastejšie hrubej mzdy). Odvodová záťaž ale vyjadruje, koľko odvodov sa vyplatí z priemerných nákladov práce na zamestnanca. Tie sú pri pretrvávajúcej deformácii spôsobu platenia odvodov medzi zamestnávateľom a zamestnancom vyššie ako hrubá mzda, a to o odvod zamestnávateľa (35,2 % vymeriavacieho základu). Odvody na Slovensku preto tvoria takmer 36 % z nákladov práce.

Odvodové zaťaženie navyše spolu s daňami odkrajuje až približne 52,5 % nákladov práce. Iba zvyšných 47,5 % ostáva priemerne vo vrecku zamestnanca ako jeho čistý príjem.

Vysoké zaťaženie práce, najmä odvodmi, bráni i vyššej zamestnanosti a nižšej nezamestnanosti. Týka sa to osobitne menej kvalifikovaných, tým častejšie ľudí s nižšími príjmami a viac dlhodobo nezamestnaných. Maximálne hranice príjmu na platby odvodov totiž spôsobujú, že odvody sú väčšou záťažou nákladov práce u takýchto pracovných miestach. Pre zamestnávateľov sú tak relatívne nákladné, čo ich demotivuje ofi-

Vláda rezignovala na riešenie kľúčového ekonomického a etického problému sociálnej sféry: existencie a dôsledkov (vysokých) odvodov a prílišnej sociálnej solidarity. Tým rezignovala aj na riešenie nadmerného odvodového zaťaženia, značnej dlhodobej nezamestnanosti, finančných bariér podnikania a kultúry závislosti ľudí.

ciálne zamestnávať takýchto pracovníkov. A uchádzačov o zamestnanie na takéto miesta demotivuje malý rozdiel medzi čistou mzdou a príjmami pri nepracovaní.

Nižšie odvody nezaručia vyriešenie dlhodobých problémov s nezamestnanosťou. Mohli by aspoň vytvoriť systémové predpoklady na to. Potvrdzujú to i podnikatelia. Napríklad v prieskume TRENDu "Malé podnikanie 2004" sa každý druhý z nich vyjadril, že najdôležitejšie pre prijatie nových zamestnancov by bolo zníženie odvodov. Väčšinou tiež uviedli, že vysoké odvody sú aj najväčšou prekážkou podnikania.

Problém sociálnych odvodov (nielen) na Slovensku je však podstatne širší a hlbší. Spočíva v tom, že vláda z peňazí z nich a čiastočne aj z daní financuje veľký objem výdavkov na sociálnu sféru a garantuje štedrú a široko nastavenú sociálnu solidaritu. Dôsledkom je spoliehanie sa ľudí na vládu, prehľbovanie "kultúry závislosti" a vytlačanie dobrovoľnej solidarity.

Reforma odvodov by sa preto mala odvíjať od jasnej predstavy o úlohe vlády v sociálnej oblasti, ktorá bude v cieľovom stave. Za takú považujem iba jej zameranie sa na základný (existenčný) štandard pre tých, čo ho objektívne potrebujú. Predstavuje to návrat k stáročiami overeným myšlienkam minimálnej vlády pred Bismarckom. A na financovanie takto adresnej sociálnej solidarity na základnej úrovni netreba sociálne odvody, ktoré zaviedol koncom 19. storočia práve nemecký kancelár. Všetko ostatné môže a v cieľovom stave by malo fungovať na súkromnej báze a dobrovoľných princípoch, vrátane komerčného poistenia.

Ako prvé kroky na ceste k tomu by mohlo byť presunutie úhrad odvodov zamestnávateľov plne na zamestnancov (tým by sa hrubá mzda rovnala nákladom práce), zrušenie odvodu na garančné poistenie (ktorým prispievame na tých nezodpovedných), na úrazové poistenie, zavedenie poistenia v nezamestnanosti a nemocenského poistenia na princípe dobrovoľnosti a ich prípadné čiastočné presunutie do daní, ako aj presun zdravotného poistenia do daní. Ostal by tak "iba" problém s dôchodkami, financovanie ktorých by však tiež malo byť po prechodnom období (garantujúcom financovanie nárokov z minulosti) rozdelené na dobrovoľné sporenie zo súkromných zdrojov a na základný štandard, hradený z daní.

Dnešná vláda sa neodhodlala a ani neodhodlá na takéto podstatné riešenie problému odvodov a očakávať taký smer od vlády pod SMER-om by bolo naivné. Raz k tomu však prísť musí...

Autor je ekonomický analytik KI

DAŇOVÁ KONKURENCIA A EÚ Daniel J. Mitchell

Daňová konkurencia existuje, ak si ľudia môžu znížiť daňové zaťaženie presunutím kapitálu a/alebo práce z oblasti s vysokými daňami do územia s nízkymi daňami. Táto migrácia trestá márnوترnejšie vlády a odmeňuje krajiny, ktoré znižujú dane a realizujú daňové reformy.

Predstava straty zdrojov z daňových príjmov však desí vlády krajín s vysokými daňami. Dôrazne preto odmietajú daňovú konkurenciu a chcú ju potlačiť alebo až zlikvidovať. Presadzujú napríklad cez Európsku úniu (EÚ) programy harmonizácie daní, ktoré zabránia odlivu pracovných síl a kapitálu od nich na územia s nižšími daňami. Daňová harmonizácia znamená vyššie sadzby daní a diskriminačné a zhubné dvojité zdanenie príjmu, ktorý sa usporí a investuje.

Ľudia by ale mali mať možnosť profitať z nižších daní vo svete. A EÚ by nemala obmedzovať možnosti kapitálu a práce vytváraním kartelu v prospech štátov s vysokými daňami. Izolovalo by to vlády od konkurenčného tlaku a spomalilo rast ekonomickej výkonnosti. To je pre Slovensko podstatné. Snahy o nižšie dane a vyššiu životnú úroveň by vyšli navonok, ak brusselský byrokrati podmiňujú daňovú zvrchovanosť Slovenska dôslednou daňovou harmonizáciou v EÚ.

Daňová harmonizácia existuje tam, kde daňoví platitelia čelia podobným alebo rovnakým daňovým sadzbám, pričom k nej dochádza buď explicitnou alebo implicitnou harmonizáciou.

K *explicitnej harmonizácii* dochádza, keď krajiny sa dohodnú, že stanovia minimálne alebo rovnaké daňové sadzby. Napríklad EÚ vyžaduje, aby jej členské krajiny uplatňovali minimálnu úroveň základnej sadzby DPH 15 %. EÚ harmonizovala aj spotrebné dane z palív, liehu a tabaku a pokračujú snahy o harmonizáciu daní z príjmu.

K *implicitnej harmonizácii* dochádza, keď vlády zdaňujú príjmy, ktoré ich občania zarobili v iných daňových územiach. Napríklad EÚ má "smernicu o zdaňovaní úspor", ktorá od vlád požaduje zber finančných informácií o investoroch so sídlom mimo krajiny a ich poskytovanie daňovým orgánom cudzích štátov. To vedie do slepej uličky, lebo pracovné príležitosti a kapitál smerujú obvykle z krajín s vysokým zdanením do krajín s nízkym zdanením.

Obe formy daňovej harmonizácie majú nepriaznivé ekonomické dôsledky. Je oslabovaná daňová konkurencia a vývoj smeruje k vysokým daňovým sadzbám. To bráni efektívnemu umiestňovaniu kapitálu a práce, tým aj spomaľuje celkovú výkonnosť ekonomiky.

Naopak, daňová konkurencia tlačí na zákonodarcov znižovať nadmerné zdanenie príjmov, ktoré sú usporené a investované. Príkladom toho je znižovanie sadzieb dane z príjmu právnických osôb a zdanenia kapitálových výnosov v Európe. To by sa pravdepodobne nepresadilo bez daňovej konkurencie. Ďalšie argumenty za daňovú konkurenciu vychádzajú z prác ekonomickej

školy "verejnej voľby", preslávenej nositeľom Nobelovej ceny Jamesom Buchananom. Daňovú konkurenciu uvádzajú ako cenný kontrolný mechanizmus voči schopnosti záujmových skupín poškodzovať ekonomiku vytváraním koalícií, ktoré často likvidným daňovým zaťažením presadzujú svoje záujmy na úkor trhovej efektívnosti.

Dobrym príkladom je história dane z príjmov právnických osôb v EÚ. Už v rokoch 1962 a 1970 boli správy vyzývajúce k harmonizácii sústav zdaňovania príjmov právnických osôb. V roku 1975 sa Európska komisia snažila o minimálnu daň z príjmu právnických osôb na úrovni 45 %. Zlyhalo to rovnako ako snaha zo začiatku deväťdesiatych rokov minulého storočia o jej zavedenie na minimálnej úrovni 30 %. Dnes je priemerná sadzba tejto dane v EÚ nižšia ako 30 %.

Aj postoj EÚ k Írsku dokumentuje, že harmonizácia daní je jednosmerkou na to, aby daňové sadzby zostali vysoké. Ministri financií EÚ bezprecedentným spôsobom pred pár rokmi kritizovali Írsko za jeho daňovú politiku, napriek tomu, že Írsko malo v tom čase najvyšší rozpočtový prebytok v EÚ, druhý najnižší dlh, najväčší pokles zadĺženia vlády, najnižšiu mieru prerozdelenia a celkovo najnižšie dane. Možno politici z iných krajín sa obávali tlaku na to, že aby aj oni zaviedli podobné reformy ako Írsko. Je zaujímavé, že žiadna krajina nebola nikdy kritizovaná za to, že jej dane sú príliš vysoké.

Prínos daňovej konkurencie je zrejmý pri pohľade na zmenu daňovej politiky vo svete za uplynulých 25 rokov. Daňová konkurencia nebola a nie je jediný faktor pozitívnych zmien. Každopádne však podporila posun k daňovej politike, ktorá generuje viac ekonomického rastu a príležitostí.

Pripomeňme znižovanie daní za vlád Margaret Thatcher a Ronalda Reagana, už spomenutý príklad Írska a tiež znižovanie daní vo Východnej Európe.

Znižovanie daní za vlád Margaret Thatcher a Ronalda Reagana nastalo po tom, ako Margaret Thatcher v roku 1979 a Ronald Reagan v roku 1981 zdedili ekonomiky, ktoré mali vážne problémy. Protrhovo orientovanými reformami sa im však podarilo prispieť k zvýšeniu výkonnosti a vitality ich ekonomík. Keď Margaret Thatcher nastúpila do úradu, najvyššia sadzba dane z príjmov fyzických osôb bola 83 %. Znížila ju na 40%. Keď bol inaugurovaný Reagan, najvyššia sadzba tejto dane v Spojených štátoch bola 70 %. Znížil ju na 28 %.

Tieto reformy sa stali aj vzorom pre iných, napríklad pre Írsko ktoré uskutočnilo razantnú daňovú reformu, osobitne čo sa týka dane z príjmov právnických osôb. "Írsky zážrak" je dôkaz toho, ako daňová konkurencia vedie k dobrej daňovej politike a tá k ekonomickému rastu a vyššej životnej úrovni ľudí. Ani nie pred 20 rokmi bolo Írsko "chorym mužom Európy", s dvojčifernou nezamestnanosťou a "chudokrvnou" ekonomikou. Prinajmenšom čiastočne to bolo spôsobené obrovskou mierou zdanenia. Horná sadzba dane z príjmu fyzických osôb

z roku 1984 bola 65 %, dane z kapitálových výnosov dosahovali maximum 60 % a dane z príjmu fyzických osôb 50 %.

V osemdesiatych rokoch boli tieto sadzby mierne znížené, ale horné sadzby daní boli v roku 1991 ešte stále veľmi vysoké: 52 % z príjmu fyzických osôb, 50 % z kapitálových výnosov a 43 % z príjmu právnických osôb. Vtedy sa Írski lídri rozhodli pre daňovú reformu. Počas nasledujúcich 10 rokov výrazne znížili sadzby daní, najmä dane z kapitálových výnosov a príjmu právnických osôb. Dnes je sadzba dane z príjmu fyzických osôb 42 %, ale dane z kapitálových výnosov iba 20 % a dane z príjmu právnických osôb iba 12,5 %.

Írsko ekonomika dnes zažíva najrychlejší ekonomický rast spomedzi všetkých vyspelých západných krajín. Z "chorého muža Európy" sa v krátkom čase stal "keltský tiger". Nezamestnanosť výrazne klesla a zvýšili sa investície. Víťazom boli obyčajní Íri. Írsko, kedysi chudobná krajina, má dnes druhú najvyššiu životnú úroveň v EÚ.

Vďaka daňovej konkurencii malo Írsko zníženie daňových sadzieb pozitívny vplyv na zvyšok Európy. Írsky zážrak motivoval ďalšie krajiny EÚ, aby výrazne znížili svoje daňové sadzby.

Najlepším príkladom sú *daňové reformy vo Východnej Európe*. Ako prvé roztočili špirálu reforiem a znižovania daní pobaltské krajiny (Estónsko, Lotyšsko a Litva), keď v deväťdesiatych rokoch schválili "rovnú daň". To spustilo kolotoč daňovej konkurencie. Nasledovalo Rusko s 13 % rovnou daňou, ktorá začala platiť v januári 2001. Ukrajina prijala 13 % rovnú daň a Slovensko 19 % rovnú daň. Dokonca aj Srbsko má variant rovnej dane.

Tieto režimy rovnej dane samy o sebe nevyriešia všetky problémy v postkomunistických krajinách. Avšak už sú dôkazy, že dobrá daňová politika má žiaduce účinky na životnú úroveň ľudí v krajine (napríklad v pobaltských krajinách).

Ohrozením pre krajiny s lepšími daňovými politikami v Európe sú však obmedzenia vyplývajúce z daňovej harmonizácie, ktorú obhajuje EÚ a jej členské krajiny s vyššími daňami. Takáto politika daňovej harmonizácie je v rozpore s ekonomickou liberalizáciou a izolovala by vlády od konkurenčného tlaku. Uprela by navyše ľudom prínos z ekonomického rastu.

Platí, že daňová harmonizácia je určená na ochranu daňových legislatív s vysokým sadzbami a rozsiahlym dvojitým zdaňovaním, zatiaľ čo daňová konkurencia tlačí zákonodarcov do rozhodnutí, ktoré znižujú daňové sadzby a dvojité zdanenie.

Autor je ekonomický analytik The Heritage Foundation (USA).

Text je skrátenou verziou prednášky, ktorá odznela dňa 17.10.2005 v rámci cyklu prednášok Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika Conservatieve Economic Quarterly Lecture Series (CEQLS). Celý text prednášky je k dispozícii na internetovej stránke www.konzervativizmus.sk.

INFOZÁKON A PREZIDENTOVO VETO Ondrej Dostál

Prezident Gašparovič nepodpísal neďávno schválenú novelu zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Cieľom novely bolo zabrániť utajovaniu platov a mien nadobúdateľov štátnych a samosprávnych nehnuteľností. Schváleniu novely sa v poslednej chvíli pokúsilo zabrániť ZMOS, ktoré strašilo, že novela povedie k zverejňovaniu platov všetkých, aj radových pracovníkov samosprávy. Čo, samozrejme, nie je pravda.

Prezident zdôvodnil vrátenie novely parlamentu inak. Novelou sa do infozákona doplnil priestupok za jeho porušenie. Obsahovo rovnaký priestupok (priestupok na úseku práva na prístup k informáciám) však obsahuje aj priestupkový zákon. Schválená novela pritom tento priestupok z priestupkového zákona nevypúšťa. Tým by podľa prezidenta hrozilo „prejednanie rovnakého zavineneho konania a uloženie rovnakých sankcií podľa dvoch zákonov“, čo „nezodpovedá princípu právnej istoty ako súčasti právneho štátu“. Na prvý pohľad nemožno prezidentovmu postojovi nič vyčítať. Rovnaký priestupok upravený v dvoch zákonoch – to naozaj nie je štandardná situácia. Celá záležitosť je však trochu komplikovanejšia.

Vypustenie priestupku na úseku práva na informácie z priestupkového zákona je totiž obsiahnuté v návrhu novely priestupkového zákona, ktorý už vláda predložila do parlamentu. Novela priestupkového zákona sa pripravovala rovnako ako novela infozákona v letných mesiacoch. Pôvodný návrh obsahoval zámer bez náhrady zrušiť priestupok na úseku práva na informácie. Narazil však na odpor mimovládnych organizácií, pretože takáto zmena by spravila infozákona takpovediac bezzubým. Výsledkom bola dohoda, že sa tento priestupok presunie z priestupkového zákona do infozákona. Keďže však vláda predložila novelu priestupkového zákona do parlamentu neskôr ako novelu infozákona, naozaj teraz hrozí, že zhruba dva mesiace bude ten istý priestupok upravený v dvoch zákonoch.

Dvojnásobné postihovanie toho istého priestupku podľa dvoch rôznych zákonov však nehrozí. Novela infozákona totiž predpokladá, že na prejednanie priestupkov sa vzťahuje priestupkový zákon. A podľa toho „ak sa páchatel dopustil viacerých priestupkov, ktoré je príslušný prejednať ten istý orgán, prejednávajú sa tieto v jednom konaní“ (§ 57 ods. 1) a v takomto konaní sa „uloží sankcia podľa ustanovenia vzťahujúceho sa na priestupok najprísnejšie postihovateľný“ (§ 12 ods. 2), takže dvojnásobná sankcia za to isté konanie nehrozí.

Duplicita rovnakých priestupkov aj v priestupkovom, aj v špeciálnom zákone nie je žiadúcim stavom. Existuje však v viacerých prípadoch, nielen v tomto. Jedným z dôvodov vypracovania novely priestupkového zákona je práve snaha tieto duplicity odstrániť. A len tak mimochodom – jedna z týchto duplicít vyplýva aj zo zákona o rastlinolekárskej starostlivosti, ktorý bol schválený v marci 2005 a ktorý prezident Gašparovič podpísal. Hoci, ak by sa správal rovnako ako v prípade infozákona, ho mal parlamentu vrátiť s odôvodnením, že rovnaký priestupok bude postihovateľný aj podľa priestupkového zákona, aj podľa zákona o rastlinolekárskej starostlivosti. Vtedy to neurobil, teraz áno.

Ak chcel prezident zabrániť vzniku duplicity, mal pri vrátení novely informačného zákona dve možnosti: Navrhnúť vypustenie príslušného priestupku z priestupkového zákona alebo jeho nezaradenie do infozákona. Keďže zámerom vlády je presunúť špecifické priestupky z priestupkového zákona do špeciálnych zákonov, logickejšie by bolo prvé riešenie. Prezident navrhol druhé. Ak parlament prezidentovej pripomienke vyhovie, priestupok na úseku práva na informácie sa do informačného zákona teraz nedostane. A pootvorí sa tým dvere tomu, aby novelou priestupkového zákona tento priestupok vypadol z priestupkového zákona a „pozabudlo“ sa na to, že sa má doplniť do informačného zákona. Žeby sa tu niekde skrýval skutočný motív prezidentovho veta?

Autor je riaditeľ KI

NEČISTÉ PRAKTIKY V ENVIROFONDE Dušan Sloboda

Ubehli takmer štyri roky odvtedy, čo parlament schválil zákonom zrušenie desiatich štátnych fondov. Tento chvályhodný počín vtedajšej širokej pravo-favej protimečiarovskej koalície bol správne odôvodnený snahou o „urýchlené ozdravenie sektora verejných financií, najmä vzhľadom na zvýšenie zodpovednosti za schodok verejných financií“.

Prešlo však len čosi vyše roka odvtedy, čo parlament z popudu SMK odobril zákonom vznik Environmentálneho fondu. Ide v podstate o „reinkarnáciu“ Štátneho fondu životného prostredia, ktorý patrila medzi spomínané zrušené štátne fondy. Od 1. januára 2005 envirofond v podobe právnickej osoby v správe ministerstva životného prostredia udeľuje dotácie a úvery na „uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie“. Počas tohto roka „hospodáril“ fond s rozpočtom vyše 1,3 miliardy korún.

Podpora fondu mala byť pôvodne určená primárne obciam s populáciou nepresahujúcou 2000 obyvateľov. Podľa príslušnej eurosmerne o čistení komunálnych odpadových vôd má totiž SR do roku 2015 zmodernizovať existujúce čističky odpadových vôd (ČOV) a vybudovať nové vo všetkých sídelných aglomeráciách s počtom obyvateľov nad 2000. Teda ani všeobecne rozhadzovačná EÚ si zatiaľ netrúfa od nás žiadať a ani nám neposkytne prostriedky z euro-

fondov na ekonomicky tak stratovú záležitosť, akou je budovanie ČOV v „malých“ obciach. Jedným z argumentov, ktorý sa objavil v dôvodovej správe k zákonu o envirofonde, bola preto i snaha „podporiť investorov, ktorí nemajú možnosť získať zahraničnú pomoc – napríklad obce s menej než 2000 obyvateľmi“. Takáto klauzula sa nakoniec v zákone explicitne nenachádza. Aj preto si fond dovolil v tomto roku z celkového počtu 305 dotácií poskytnutých na budovanie ČOV a kanalizácie v hodnote takmer 750 miliónov korún až 68 z nich v súhrnnej sume vyše 150 miliónov korún udeliť pre sídla s počtom obyvateľov nad 2000. Z envirofondu tak čerpali dokonca i mnohé mestá (spomeňme napríklad Šamorín či Banskú Štiavicu), ktoré naň nie sú odkázané a sú oprávnené žiadať podporu z eurofondov. Z tých pritečie na Slovensko z rozpočtu EÚ len počas rokov 2004–2006 vyše 1,7 miliardy eur, pričom až vyše 22 percent z tejto horibilnej sumy smeruje do oblasti životného prostredia. Aj ZMOS považuje envirofond za prospešný. Medzi obcami, ktoré v roku 2005 dostali dotáciu z tohto fondu je i Štrba (s vyše 3700 obyvateľmi), kde je starostom predseda ZMOS-u Michal Sýkora.

O poskytovaní a použití finančných prostriedkov envirofondu rozhoduje minister životného prostredia, v súčasnosti nominant SMK László Miklós, v spolupráci s Radou En-

vironmentálneho fondu ako poradným orgánom zriadeným ministrom. Ako teda šafáril fond, ktorý bol počatý z vôle SMK, počas prvého roku svojho, dúfajme, krátkeho života? Podľa analýzy, ktorú v novembri zverejnila Transparency International Slovensko, do očí bije najmä podivné prerozdelenie dotácií z fondu. Z celkového počtu 525 dotovaných obcí je až v 86-tich z nich starostom či primátorom nominant SMK. V relatívnom vyjadrení ide o 16 percent, pričom podiel starostov a primátorov zvolených v ostatných komunálnych voľbách za SMK z celkového počtu „richtárov“ je len 8 percent. Keďže takýto výrazný nepomer sa u fondom podporených obcí, kde sú v kresle starostu či primátora nominanti iných politických strán alebo nezávislí kandidáti nevykytuje, vyvoláva to odôvodnené podozrenia z klientelizmu a nečistých praktík v rezorte pod patronátom SMK. Iba ak by sme chceli uveriť zázračnej šikovnosti nominantov SMK pripravíť úspešnú žiadosť o dotáciu.

Na mieste by mala byť teda otázka, čo ďalej s envirofondom? Odpoveď je triviálna – treba ho zrušiť! Ide o univerzálne riešenie platné i pre ostatné fondy prerozdeľujúce verejné financie, eurofondy nevyvímajúc. Vždy so sebou totiž nesú a budú niesť korupciu, klientelismus a pestovanie nečistých prepojení štátu, politických strán a im blízky podnikateľských kruhov.

Autor je analytik KI

Ide o sociálny cit Radovan Kazda

Veľká je múdrosť predstaviteľov Európskej únie a ešte väčšie je ich sociálne cítenie! Naši európski cukrovarníci a pestovatelia cukrovej repy si opäť raz ubránili svoje práva. Za to, že ich už únia nebude podporovať, dostanú od nej podporu. Teda primerané odškodnenie za to, že nebudú úniu nútiť kupovať od nich cukor, ktorý nik nepotrebuje. Sociálne cítenie tak zvíťazilo nad zhubnými dôsledkami nespútaného trhu. Ten únia nepripúšťa, lebo by spôsobil, že cukru by síce bolo dosť, ale o dosť menej, než nám nanucujú výrobcovia. Cukor totiž, ako isto viete, nie je obyčajný tovar. Je to komodita, bez ktorej ľudstvo nemôže prežiť, takže jej výrobcovia okrem toho, že živia sami seba, plnia podľa únie i vyššie, takpovediac cnostné poslanie. Tým sa líšia od iných bežných profesií, akými sú napríklad nájomní vrahovia, bez ktorých ľudstvo prežiť môže a dokonca veľmi dobre. Ich poslanie navyše až také cnostné nie je, čo je dobrý dôvod na to, aby ich únia nepodporovala.

Cukor má svoje prirodzené privilégiá, lebo on je naše biele zlato, na rozdiel od soli, ktorá je z hľadiska našej životnej potreby na tom úplne rovnako, ale tá je biela smrť. Smrť spôsobuje aj tabak, bez ktorého však prežiť môžeme a jeho užívanie je navyše tak necnostné, že ho únia zaťažuje spotrebnými daňami a zákazmi spotreby v rôznych súkromných priestoroch. Napriek tomu únia podporuje aj pestovateľov tabaku, ale to je len dôsledok nechutného nátlaku tabakových producentov, ktorí neváhajú zabrzdiť dopravu na diaľnici

a robiť nájazdy na ulice európskych veľkomiest, na ktorých vysypajú svoj produkt z vlečiek. Aj pestovatelia cukrovej repy majú vlečky a ich rozhádzané bulvy narobia ešte väčší neporiadok, ale tu ide predsa o sociálny cit. Všetkým je jasné, že pestovatelia tabaku robia nátlak, zatiaľ čo pestovatelia cukrovej repy si len bránia svoje prirodzené práva na dôstojný život. Ozaj, ako by svoje práva presadzovali tí, čo nemajú čo vysypať?

Skrátka a dobre, s cukrom je to iné. Aj s úniou je to iné, lebo únia je najlepší obchodný partner, akého si viete predstaviť. Oveľa väčší a spoľahlivejší než tie veľké súkromné firmy, s ktorými si musíte roky budovať stabilné obchodné vzťahy, založené na vzájomnej dôvere a výhodnosti. Európska únia vám výhodne zaplatí aj za cukor, ktorý vôbec nepotrebuje, ktorého sa vyrába prebytok a ktorý je oveľa lacnejší tam, kde ho nakupuje samotný spotrebiteľ. U nás si spotrebiteľ kupuje služby únie, ktorá následne posúdi, koľko cukru sa má vyrobiť, čo potrebuje výrobca a čo spotrebiteľ.

Ešte šťastie, že v tomto prípade závan sociálneho citu EÚ dorazí i k spotrebiteľovi. Ak pámbožko dá, po všetkých kompenzáciách, ktoré cukrovarníkom zaplatíme, cukor naozaj zlacnie.

Autor je analytik KI

UDIALO SA

1) Dňa 3. októbra 2005 sa v Bratislave uskutočnil 22. konzervatívny klub. Na tému *Štátny rozpočet vo volebnom roku* diskutoval Peter Gonda, ekonomický analytik KI s Vladimírom Tvaroškom, štátnym tajomníkom ministerstva financií SR. Moderátorom diskusie bol Robert Žitňanský, redaktor týždenníka .týždeň.

2) Vydavateľstvo Kalligram, Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika a týždenník .týždeň dňa 3. októbra 2005 v Bratislave spolu organizovali prezentáciu knihy Tomáša Zálešáka, spolupracovníka KI, s názvom *Diablova práca (Úvahy o totalitarizme)*. Knihu predstavili Peter Zajac, prezident KI a František Šebej, redaktor týždenníka .týždeň.

3) Dňa 3. októbra 2005 bol hosťom spravodajskej televízie TA3 v relácii *Financie a ekonomika na tému Nemecko: Rozdiely medzi východom a západom* Peter Zajac, prezident KI.

4) Dňa 4. októbra 2005 organizoval KI v spolupráci s denníkom The Epoch Times konferenciu *Červená stena padá*. Diskutovalo sa najmä o komunizme v Číne ale i inde vo svete. Na konferencii vystúpili s príspevkami Steve Ispas, vedúci marketingu The Epoch Times, Ján Čarnogurský, advokát, bývalý disident, v rokoch 1991 - 1992 predseda vlády SR, Lord Thurlow, diplomat, bývalý zástupca ministra zahraničných vecí Veľkej Británie, František Mikloško, poslanec NR SR za KDĽ, bývalý disident, spolueditor knihy *Zločiny komunizmu na Slovensku 1948 - 1989*, Norbert Kmeť, Ústav politických vied SAV, Man-Yan Ng, námestník nadnárodnej spoločnosti ABB, člen predstavenstva IGFM, Nemecko a Peter Osuský, prorektor Univerzity Komenského v Bratislave, podpredseda OKS.

5) V dňoch 11.-13. októbra 2005 sa uskutočnila pracovná cesta Petra Gondu, ekonomického analytika KI, do Varšavy, kde sa stretol so zástupcami príbuzných think-tankov pôsobiacich v Poľsku. Dňa 12. októbra 2005 vystúpil Peter Gonda vo Varšave s prezentáciou o ekonomických reformách na Slovensku pre zástupcov poľských think-tankov.

6) V dňoch 13.-16. októbra 2005 sa Peter Gonda, ekonomický analytik KI, zúčastnil vo Vilniuse na konferencii *The European Third Way: The Way Forward?* v rámci výročného stretnutia European Resource Bank, ktoré organizoval Lithuanian Free Market Institute (LFMI). Akcie sa zúčastnilo takmer sto zástupcov think-tankov z celej Európy a USA.

7) Dňa 17. októbra 2005 sa v Bratislave uskutočnila ďalšia z cyklu prednášok v rámci Conservative Economic Quarterly Lecture Series (CEQLS). Na tému *Daňová harmonizácia vs. konkurencia v EÚ* prednášal Daniel J. Mitchell, hlavný expert Heritage Foundation, Washington, D. C. v oblasti daňovej politiky.

8) Dňa 18. októbra 2005 bol Dušan Sloboda, analytik KI, hosťom Roberta Žitňanského v spravodajskej televízii TA3 v relácii *Analýzy a trendy*. S ministrom výstavby a regionálneho rozvoja SR Lászlóm Gyurovským diskutoval na tému *Eurofondy: spása či skaza?*

9) Dňa 20. októbra 2005 bol Radovan Kazda, analytik KI, bol hosťom Branislava Závodského v spravodajskej relácii STV *Správy a komentáre*, kde sa vyjadroval na aktuálnu tému *pridelovania agrotácií Ministerstvom pôdohospodárstva SR*.

10) Dňa 26. októbra 2005 diskutovala v relácii *Spektrum Rádia Regina - Slovenský rozhlas 4* analytčka KI Zuzana Humajová s ministrom školstva SR Martinom Froncom na tému *Reforma vzdelávania*.

PRIPRAVUJEME:

1) Dňa 8. decembra 2005 o 17.00 hod. sa uskutoční ďalšia prednáška Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika v rámci cyklu prednášok *Conservative Economic Quarterly Lecture Series (CEQLS)*. Na tému *Alternatívy politického a ekonomického vývoja Európy* prednášať významný americký ekonóm, riaditeľ Cato Institute a bývalý poradca prezidenta Ronalda Reagana **William A. Niskanen**. Podujatie sa uskutočňuje s finančnou podporou nariadeného fondu Europe and Democracy, mediálnym partnerom podujatia je týždenník Trend. Informácie o možnosti prihlásenia sa na prednášku získate na adrese www.konzervativizmus.sk.

OBJEDNAJTE SI:

Jednou z aktivít KI je i vydávanie publikácií. Všetky publikácie, vydané Konzervatívnym inštitútom M. R. Štefánika, ako i časopis *Konzervatívne pohľady na spoločnosť a politiku (2000 - 2002)*, je možné objednať si. Ďalšie informácie o možnosti objednať si publikácie KI, vrátane ich zoznamu, nájdete na webe KI na adrese: <http://www.konzervativizmus.sk/article.php?objednajte>

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNIKA
M. R. ŠTEFÁNIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE